

Wiesław Kuś

Grodziec Śląski, st. 2, gm. Jasienica,
woj. bielskie, AZP 108-46/1

Informator Archeologiczny : badania 28, 111-112

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czenie i zakonserwowanie pozyskanych materiałów zabytkowych, co utrudniały głębokie wykopy. Przy ul. Kasztanowej głębokość wykopów na niektórych odcinkach przekraczała 4,5 m, a przy ul. Okrężnej 3,5 m. Z powodu dużych głębokości i niestabilności gruntu wstawiane były rozpory górnicze, zabezpieczające profile wykopów przed zawaleniem. Badania ratownicze były podejmowane dopiero po częściowym podsypaniu wykopów i zdjęciu rozpór podtrzymujących ściany rowów.

Wykonano dokumentację rysunkową wschodniego profilu rowu przy ul. Okrężnej na długości 150 m. Wydzielono dwie warstwy kulturowe. Warstwa nr I (młodsza) miała miąższość od 0,3 do 1 m, natomiast warstwa nr II (starsza) od 0,8 do 1,4 m. Najgrubsze warstwy występowały w części północnej wykopu, a najcieńsze w południowej. W kierunku południowym teren systematycznie się podnosi, tak że na odcinku 150 m różnica wzniesień dochodziła do 1,75 m. Warstwy kulturowe przecinane były licznymi nowożytnymi wkopami pod instalacje wodociągowe i kanalizacyjne z rur betonowych i żelaznych. Zakłócenie warstw spowodowane było również wkopami pod fundamenty nowożytnych budowli wykonanych z cegły. Pomiędzy warstwami kulturowymi wystąpił bruk kamienny o grubości ok. 10 cm, zbudowany z otoczków kamiennych o średnicy do 7 cm. Długość odkrytego bruku wynosiła 11,5 m. Stanowi on prawdopodobnie pozostałość po ówczesnej ulicy. Na styku warstw kulturowych wystąpiła również warstwa przepalanej polepy przemieszanej z gruzem z dużą ilością fragm. kafli, długości 7 m i grubości do 0,15 m. W warstwach kulturowych zidentyfikowano drewniane rury wodociągowe grubości od 25 do 28 cm (jedna z nich — 32 cm). W wykonanym wykopie zaobserwowano 5 rur wodociagowych należących do odrębnych linii. Występowanie rur wiąże się z warstwą nr II. Wyjątkiem jest jedna rura, którą wkopano w warstwę nr II, a wiąże się ona z warstwą nr I. Rura nr 1 obłożona była na całej długości warstwą izolacyjną z siwej gliny, grubości 3–4 cm. Pozostałe drewniane rury widoczne w profilu wykopu nie posiadały warstwy izolacyjnej. Złożone były bezpośrednio w warstwie kulturowej. Układ rur (ich ukierunkowanie) może świadczyć o tym, że woda nimi płynąca pochodziła z tego samego ujęcia. Dwoma rurami nadal płynie woda wykorzystywana w pobliskich gospodarstwach. Wydobyte rury w toku prac inwestycyjnych związanych z budową instalacji ściekowej zostały zniszczone w tak dużym stopniu, że nie nadawały się do konserwacji i przechowywania jako zabytek archeologiczny.

Grodziec Śląski, st. 2
gm. Jasienica, woj. bielskie
AZP 108-46/1

Muzeum w Cieszynie

Badania prowadził mgr Wiesław Kuś. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bielsku Białej. Kontynuacja badań z 1984 r. Ruiny XVI-wiecznego kościoła p. w. św. Bartłomieja.

Powodem podjęcia badań w 1994 r. był fakt pojawienia się wewnątrz zachowanego w stanie ruiny, zabezpieczonego przez konserwatorów prezbiterium kościoła prostokątnych odkształceń XIX-wiecznej betonowej wylewki. Przebadana w 1984 r. komora grobowa w prezbiterium pozwalała przypuszczać, że owe odkształcenia mogą być związane z innymi pochówkami zlokalizowanymi w tym miejscu.

Wykop o wymiarach 1,2 x 2 m założono przy północnej ścianie prezbiterium, w miejscu odkształceń. Po zdjęciu wylewki i podsypki piaskowej o grubości 0,2 m przystąpiono do eksploracji warstw, na które składała się syпка, jasnobrunatna ziemia, przemieszana z dużą ilością kamieni, fragm. cegły oraz zaprawą wapienną. Na głębokości 1,1 m natrafiono na kompletny pochówek szkieletowy, ułożony na osi wschód–zachód, głową skierowany na zachód. Pochówek złożony był w trumnie drewnianej, zachowanej szczątkowo. Zachodnia część pochówka została częściowo zniszczona przez inny, odsłonięty w profilu zachodnim wykopu, młodszy pochówek, ułożony głową na wschód. Dalsza eksploracja ujawniła na głębokości 1,6 m kolejny pochówek szkieletowy ułożony na osi wschód–zachód, z głową skierowaną na zachód, złożony w zachowanej szczątkowo trumnie drewnianej, którego

zachowane wyposażenie stanowiły: skórzany fragm. buta, fragm. ostrogi, miedziany guzik?, gwoździe trumienne oraz nieliczne fragm. ceramiki.

W trakcie prac odsłonięto także lico wewnętrzne fundamentu składającego się z ośmiu warstw kamienia kładzionego na zaprawie wapiennej, o szerokości 1,2 m i głębokości posadowienia stopy 0,9 m.

Potwierdziło się przypuszczenie o związku odkształceń wylewki z istnieniem pochówków. Podobna sytuacja występuje także przy ścianie północnej prezbiterium, gdzie również należy się liczyć z wystąpieniem pochówków. Odkryte i nieodkryte w prezbiterium pochówki należy wiązać z rodziną Grodzieckich herbu Radwan, która była fundatorem kościoła, a także właścicielem Grodzca w XVI i XVII w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum w Cieszynie.

Przewiduje się kontynuację badań.

Gródek, st. 1, gm. loco, woj. białostockie — patrz: wczesne średniowiecze

Gruszczyce, st. 1, gm. Błaszkki, woj. sieradzkie — patrz: późne średniowiecze

Jankowo Dolne, st. 21
gm. Gniezno, woj. poznańskie
AZP 49-35/146

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowane przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Piąty sezon badań. Zabudowa dworska z XIV-XVIII w., osadnictwo kultury pomorskiej i z XI-XIV w.

Zakończono eksplorację północno-zachodniej połowy piwnicy dworu spalonego w XVIII w. W wykopie o wymiarach 8 x 4,4 m odsłonięto pozostałą część fundamentu kamiennego (zbudowanego w pocz. XVI w.), którego wymiary zewnętrzne wynoszą 7,2 x 7,9 x 7-7,5 m. Po północnej stronie fundamentu odkryto 3 jamy po drewnianych słupach okolonych kamieniami. Wnętrze piwnicy o wymiarach 6,3 x 5,7 m miało podłogę w postaci klepiska z grubej warstwy gliny ze śladami drewna, którego spąg wystąpił na głębokości ok. 2,5 m. W glinie oraz pod nią znaleziono kafle gotyckie garnkowe i płytowe, ceramikę naczyniową późnośredniowieczną, kawałki cegły i przedmioty żelazne. Podobny materiał odkryto w glinie spajającej kamienie fundamentu. Na kafłach są wyobrażenia herbów: Orzeł Polski, Odrowąż Jana ze Sprowy z insygniami arcybiskupimi, Korab i Trąby, oraz postać kopijnika z tarczą z herbem Poraj, scena z Jonaszem w paszczy wieloryba i motywy zwierzęce. W rumowisku zwalonej piwnicy znaleziono kawałki cegieł, dachówek, płytek posadzkowych i ponad 310 ułamków szyb i naczyń szklanych. Odkryto tam także dużą ilość fragm. naczyń glinianych z XVII-XVIII w., ok. 165 przedmiotów żelaznych (noże, sprzączki, klucze, nożyczki, podkowy, okucie rydla, kłódkę, ćwieki, gwoździe, haki i okucia) oraz ośelki kamienne i ciężarki gliniane, 5 szelągów i sprzączkę z miedzi. Licznie wystąpiły kafle miskowe i płytowe — narożne, gzymsowe, zwieńczające i środkowe, zdobione herbami Polski i Rawa, Chrystogramami (IHS), wyobrażeniami delfinów, głowami putta i innymi postaciami — datowane na XVII w. oraz kafle malowane z XVIII w.

W części wschodniej wykopu wystąpił dalszy odcinek rumowiska dworu z XV w., gdzie wydobyto ceramikę i przedmioty późnośredniowieczne. Obiekt ten rozciąga się dalej w kierunku północnym, podobnie jak niepodpiwniczona część budowli późniejszej. Znaleziono też dalsze ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych z XII-XIV w. oraz kultury pomorskiej.

Materiały są przechowywane w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Przewiduje się dalsze badania.

Krosno, st. 1 — patrz: późne średniowiecze